

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра культурології

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК ЛЮДСТВА

підготовки бакалавра
спеціальності 034 Культурологія
освітньо-професійної програми «Культурологія»

Силабус навчальної дисципліни «Соціокультурний розвиток людства» підготовки бакалавра культурології (перший освітній рівень), галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 034 Культурологія, за освітньо-професійною програмою «Культурологія»

Розробник: В. Шостак, доцент кафедри культурології, доцент, кандидат історичних наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Столярчук Н. М.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри культурології

протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

Столярчук Н. М.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 034 Культурологія Освітньо-професійна програма: Культурологія Освітній рівень: Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Нормативна
Кількість годин / кредитів 150/5		Рік навчання – 1 курс
		Семестр - 1 семестр
		Лекції – 32 год.
		Практичні (семінарські) – 40 год.
		Консультації – 10 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота - 68 год.
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: **Шостак Віктор Михайлович**

Науковий ступінь: **кандидат історичних наук**

Вчене звання: **доцент**

Посада: **доцент кафедри культурології**

Контактна інформація: моб. тел. 0634438749, ел. адреса: shostakvictor4@gmail.com

Дні занять: вересень-грудень 2023

Розклад занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Освітній компонент „Соціокультурний розвиток людства” є норматив-ною навчальною дисципліною в ОПП Культурологія для студентів спеціальності „Культурологія” першого бакалаврського рівня вищої освіти. Предметом вивчення навчальної дисципліни є розвиток світової історії та головні концепції соціокультурного розвитку людства. Розгляд історії людства здійснюється на принципах стадійності, полілінійності та унікальності світової цивілізації, що розвивається в просторі й часі, має відповідні морально-етичні концепції, категорії, теорії, методи і закономірності розвитку.

Зміст дисципліни передбачає вивчення змістових модулів, які розглядають науково-теоретичні концепції мислителів різних епох щодо розуміння причин і головних чинників соціокультурного розвитку людства. Студенти вивчають також шляхи, форми та етапи соціокультурного розвитку людства в первісний час, соціокультурні зрушення «осьового часу» і форми розвитку ранніх цивілізацій. Особлива увага звертається на дослідження витоків та еволюції новоевропейської цивілізації. Особливості сучасного розвитку світу, створення

нових геополітичних реалій світової історії внаслідок російської агресії проти України вимагають нових підходів і переосмислення подальших перспектив людства.

2.Пререквізити. Вивчення запланованих тем передбачає використання студентами знань, які вони отримали під час вивчення світової та вітчизняної історії в середній школі ,культури України та регіональних культур світу, теорії і методики культурологічного аналізу, іноземної мови, інших дисциплін і практик, передбачених навчальним планом.

3.Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Соціокультурний розвиток людства” є ознайомлення студентів з основними етапами розвитку світової історії, їх соціокультурними особливостями та головними концепціями і науковими школами, які пояснювали розвиток світових цивілізацій. Основними завданнями вивчення дисципліни “Соціокультурний розвиток людства” є формування у студентів вміння та навичок комплексного аналізу головних напрямів і форм розвитку соціально-політичної культури людства, здатності визначати зв’язки між цивілізаційними утвореннями в просторі і часі, осмислювати навколишній світ на основі ґрунтовних знань, широти мислення та розвиненості духовно-творчого потенціалу. У процесі вивчення запланованих тем відбувається моральне самопізнання і самовизначення молодшої людини, вибір нею певної системи цінностей та життєвої позиції, інтелектуальне та духовне зростання.

При ретельному вивченні запланованих перед студентами ставляться відповідні завдання. Зокрема студенти повинні знати :

- основні етапи розвитку соціополітичної культури людства ;
- основні риси соціальних відносин політичної влади і господарства цивілізацій Сходу;
- особливості античної цивілізації та її впливи на подальшу історію світу;
- зміни в розвитку людини і довкілля епохи середньовіччя;
- історію виникнення та перспективи сучасної макроцивілізації
- володіти основними термінами і поняттями соціогуманітарної науки;

Вміти:

- використовувати набуті знання при аналізі регіональних особливостей людства;
- розкрити суть викликів часу і відповідей на них народів світу;
- визначати економічні, соціальні, політичні, культурно – індивідуальні фактори, які впливали на становлення людини та суспільства;
- висвітлити досвід людства, проаналізувати глобальні проблеми сучасності і можливі шляхи їх вирішення;
- розуміти і визначати стратегію модернізації суспільства та особливості цих процесів в Україні;
- сформулювати головні відповіді України та світу під час і після російської агресії .

4.Результати навчання і компетентності.

За час вивчення запланованих тем студент повинен здобути наступні загальні компетентності, визначені державними стандартами:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК7. Здатність працювати автономно.

ЗК 8. Здатність працювати в команді.

ЗК9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

ФК1. Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію.

ФК 3. Здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів;

ФК 4. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).

ФК5. Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства.

ФК7. Здатність обґрунтовувати рішення щодо врегулювання відносин у сфері культури на основі розуміння специфіки соціокультурних процесів.

ФК10. Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології.

Передбачається досягнення наступних результатів навчання

ПРН1. Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.

ПРН2. Аналізувати, коментувати, узагальнювати, наукові та аналітичні тексти культурологічного характеру.

ПРН4. Знати та розуміти теоретичні підходи до визначення культури, її проявів та форм існування.

ПРН 5. Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів.

ПРН 6. Виявляти, перевіряти та узагальнювати інформацію щодо різноманітних контекстів культурної практики, визначати ступінь їх актуальності із застосуванням релевантних джерел, інформаційних, комунікативних засобів та візуальних технологій.

ПРН7. Розуміти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів, їх специфічні риси та характеристики.

ПРН 8. Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту.

ПРН 11. Здійснювати експертну оцінку культурних об'єктів за заданими критеріями та надавати рекомендації щодо їх соціальної актуалізації.

ПРН16. Визначати, формулювати та аргументувати власну громадянську та професійну позицію щодо актуальних суспільних питань.

Тема 9. Соціокультурні зрушення “осьового часу”. Системні трансформації суспільства доби “осьового часу”.	8	2	2	-	2	РНП/2
Тема 10. Формування і розвиток ранньосередньовісних систем.	8		2	1	4	Р/2
Тема 11. Антична доба та її вплив на подальшу долю людства.	8	2	2	1	4	ДС/4
Тема 12. Соціокультурні доміканти традиційних цивілізацій Сходу.	6	2	2	-	4	РМГ/2
Разом зі змістовим модулем 3.	30	6	8	2	14	10
Змістовий модуль 4. Зародження та розвиток Новосередньовісної цивілізації.						
Тема 13. Античний і варварський світ як підґрунтя європейського шляху розвитку.	10	2	2	1	8	ДС/2
Тема 14. Східні і західні форми християнства та їх вплив на світ Середньовіччя.	10	2	2	1	6	РМГ/2
Тема 15. Європейська цивілізація у новий час: здобутки і суперечності.	10	2	4		6	Р/2
Модульна контрольна робота за 3-4 модулі						МКР/24
Разом за змістовим модулем 4.	30	6	8	2	14	30
Змістовий модуль 5. Особливості сучасного розвитку світу.						
Тема 16. Історичні уроки та перспективи людства у ХХ ст.	8	2	2	-	8	ДС/5
Тема 17. Процеси самоорганізації і культура в сучасному світі.	8	2	2	-	6	РМГ/5
Тема 18. Глобальні проблеми і стратегії модернізації українського суспільства на зламі другого і третього тисячоліть.	8	2	2	1	8	Р/5
Тема 19. Україна і світ: соціокультурний аналіз і форми	6	2	2	1	8	ДС/5

взаємодії в умовах російсько-української війни.						
Разом зі змістовим модулем 5.	30	8	8	2	16	20
Усього годин	150	32	40	10	68	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ІНДЗ – індивідуальне завдання, РМГ – робота в малих групах, МКР– модульна контрольна робота, Р – реферат, або ж аналітичне есе. РНП – реферування наукових публікацій за темою.

6.Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Платон і Демокріт про історичний розвиток людства	3
2	Німецька філософія історії 18-19.ст.	3
3	Теоретичні побудови О.Шпенглера і А.Тойнбі	3
4	Цивілізаційна проблематика в трактуванні Ю.В. Павленка	3
5	Шляхи та форми розвитку ранньопервісних суспільств	3
6	Незахідні моделі суспільно-політичних перетворень	3
7	Морально-етичні аспекти розбудови української державності	3
8	Цивілізаційний процес і новітня історія України	3
9	Стан і перспективи української культурної свідомості	3
10	Україна 21 ст: реальність і стратегічні орієнтири	3
11	Сучасне українське суспільство і проблема соціокуль-турної ідентичності.	3
12	Етапи етнічного розвитку України та соціокультурний вибір українського народу.	3
13	Соціокультурні перспективи України в євразійському просторі.	4
14	Українське суспільство в умовах глобалізації: особливості і протиріччя.	4
15	Розвиток громадського суспільства в Україні: проблеми та перспективи.	4
16	Освітні процеси та проблема самореалізації молодого покоління України.	4
17	Соціокультурний аспект політичних реформ в Україні.	4
18	Джерела і етапи соціо-політичних то господарсько-економічних реформ в Україні.	4
19	Соціокультурні перспективи та реалії європейської інтеграції України .	4
20	Культура України в умовах російської агресії.	4
	Разом	68

IV. Політика оцінювання

Процес навчання є творчим, відкритим до дискусії та обговорення запропонованих тем. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо аспірант був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання самостійно та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу.

Політика щодо академічної доброчесності.

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- ✓ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- ✓ дотримання норм законодавства про авторське право;
- ✓ надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- ✓ контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- ✓ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- ✓ дотримання норм законодавства про авторське право;
- ✓ надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Терміни і умови перескладання визначаються деканатом відповідно до рекомендацій навчального відділу, вони можуть корегуватися викладачем за попередньою домовленістю з аспірантом в залежності від ситуації і конкретних обставин.

V. Підсумковий контроль

Залікове оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені цим силабусом.

Підсумковий іспит проводиться в формі співбесіди відповідно до питань екзаменаційного білету. На іспит виносяться основні питання, типові та комплексні завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач в контексті соціокультурних особливостей розвитку людства в цілому і України зокрема..

Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен.

Перелік екзаменаційних питань до курсу «Соціокультурний розвиток людства»:

- 1.Джерела новоевропейської філософії історії.
- 2.Циклічна та лінійна моделі історичного часу.
- 3.Ісотріософські концепції Орігена й Августина.
- 4.Н. Макіавеллі, Т. Кампанелла, Дж. Віко про розвиток історії .
- 5.Раціоналістична традиція 17 ст.: Р.Декарт, Т.Гоббс, Г.Лейбніц та ін.
- 6.Розуміння історичного процесу у 18-19 ст.
- 7.Соціокультурні концепції французьких просвітників.

8. Німецька філософія історії 18-19 ст.
9. Марксистські теорії суспільного розвитку.
10. Позитивістський еволюціонізм про хід історичного процесу.
11. Філософсько-історичні концепції 20 ст.
12. Неоєволюціоністські теорії розвитку людини і суспільства.
13. Російська філософська історична традиція 19-20 ст.
14. Ноосферна концепція В.І. Вернадського. Спадщина П. Тейяра де Шардена.
15. Теоретичні побудови О. Шпенглера, А. Дж. Тойнбі, П. Сорокіна
16. Осмислення історії у вітчизняній філософській традиції.
17. Соціокультурний розвиток людства через призму стабільності, полілінійності та цивілізаційної дискретності.
18. Теоретичні концепції М.Ю. Кобіщанова, В.П. Ілющечкіна, Г.О. Мелікішвілі.
19. Шляхи історії в трактуванні І.М. Дьяконова, А.І. Першиця, К.П. Бунятян.
20. Проблема полілінійності в працях Л.С. Васильєва, Г.С. Померанца та ін.
21. Цивілізаційна проблематика в теоретичній спадщині Ю.В. Павленка.
22. Методологічні принципи трактування культурно-історичного процесу.
23. Класичний європейський раціоналізм і синергетика як дві наукові парадигми.
24. Хронологічні межі цивілізаційного процесу та його форми.
25. Проблеми періодизації соціокультурного розвитку людства.
26. Різні погляди на етапи історії людства.
27. Шляхи та форми розвитку ранньопервісних суспільств.
28. Предмет і джерела первісної історії. Хронологія і періодизація.
29. Антропосоціогенез. Мислення та мова. Ідеологічні уявлення і мистецтво.
30. Динаміка розвитку первісної общини. Епоха політогенезу.
31. Полілінійність розвитку первісного суспільства.
32. Соціокультурний процес на стадії неолітичної революції. Передцивілізаційні суспільства
33. Неолітична революція. Виникнення відтворювального господарства.
34. Особливості Середземноморського-передньозазійського регіону.
35. Влада і управління. Східна та західна моделі розвитку передцивілізаційних суспільств.
36. Поняття «осьового часу». Виникнення нових релігійно-філософських систем.
37. Формування та розвиток ранньоцивілізаційних систем.
38. Основні передумови виникнення ранньоцивілізаційних систем.
39. Особливості Єгипетської цивілізації. Держави Шумеру і Аккаду.
40. Асирійська імперія. Нововавилонське царство. Держава Ахеменідів.
41. Ахейська культура та Крито-Мінойська цивілізація.
42. Антична доба та її вплив на соціокультурний розвиток людства.
43. Соціокультурні доміанти традиційних цивілізацій Сходу.
44. Античний і варварський світ як підґрунтя європейського шляху розвитку.
45. Вплив християнства на світ Середньовіччя.
46. Європейська цивілізація в новий час: здобутки і суперечності.
47. Історичні уроки та перспективи людства у 20 ст.
48. Глобні події тенденції розвитку світової історії у 20 ст.
49. Етапи та форми еволюції індустріального суспільства.
50. Особливості міжнародних відносин у 20 ст.
51. Незахідні моделі розвитку світу.
52. Процеси самоорганізації і культури в сучасному світі.
53. Порівняльний аналіз культури та цивілізації.

54. Стан і перспективи української культури. Процеси державотворення.
55. Глобальні проблеми і стратегії модернізації суспільства на межі 2-го та 3-го тисячоліть.
56. Цивілізаційний поступ західного світу.
57. Незахідні моделі суспільно-політичних перетворень.
58. Напрями соціокультурного розвитку людства в 21 ст.
59. Україна та світ: історичні реалії та перспективи.
60. Методологія дослідження української модернізації.
61. Цивілізаційний процес і новітня історія України.
62. Україна сучасна: об'єктивна реальність і пошуки стабільності.
63. Україна 21 ст.: стратегічні орієнтири та їх реалізація.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Арон Р. Етапи розвитку соціологічної думки. – К., 1993.
2. Артур М. Шлезінгер. Цикли Американської історії. – К., 1992.
3. Бердяев Н. Смысл истории. – М., 1990.
4. Бунятян К. Давнє населення України. – К., 1999.
5. Бондаренко Г. Історичне пізнання: питання теорії і практики. – Л., 1998.
6. Боннар А. Греческая цивилизация. – М., 1992.
7. Бонгард-Левин Г. Индийская цивилизация. – М., 1993.
8. Бродель Ф. Материальная цивилизация, экономика и капитализм в 16-18 веках. – М., 1992.
9. Барков В.Ю. Украина сегодня: политические, социальные, национальные детерминанты развития. – К., 1998.
10. Васильев Л.С. История Востока в 2-х томах. – М., 1993.
11. Васильев Л.С. Проблемы генезиса китайской цивилизации. – М., 1976.
12. Горбатенко В. Стратегія модернізації суспільства. Україна і світ на зламі тисячоліть. – К., 1999.
13. Губман Б.Л. Смысл истории: очерки современных западных концепций. – М., 1991.
14. Гошовський М.М. Ідея прогресу у світовій філософії. – К., 1993.

15. Гегель Г.Ф. Философия истории. – С-Пб., 1993.
16. Дьяконов И.М. Пути истории. – М., 1994.
17. Зиновьев А.А. Запад: феномен западнизма. – М., 1995.
18. Зарин В.А. Запад и Восток в мировой истории 14-19 в.в. – М., 1991.
19. История древней Греции. Под. ред. В.И. Кузищина. – М., 1986.
20. Історія сучасного світу. Соціально-політична історія 15-20 ст. – К., 2003.
21. История первобытного общества в 3 томах. – М., 1993.
22. Иллюшечкин В.П. Сословно-классовое общество в истории Китая. – М., 1986.
23. История буржуазной социологии 19-20 веков. – М., 1979.
24. Кондорсе Ж.А. Эскиз исторической картины прогресса человеческого разума. – М., 1986.
25. Карсавин Л.П. Философия истории. – С-Пб., 1993.
26. Ковалев С.И. История древнего Рима. – Л., 1986.
27. Крижанівський О.П. Історія Стародавнього Сходу. – К., 1996.
28. Кремін В. Україна. Шлях до себе. Проблеми суспільної трансформації. – К., 1998.
29. Кресіна І.О. Українська національна свідомість і сучасні політичні процеси. – К. 1998.
30. Ле Гофф Ж. Цивилизация средневекового Запада. – М., 1992.
31. Ивин А.А. Введение в философию истории / А.А. Ивин. – М.: ВЛАДОС, 1997. – 345 с.
32. Ионов И.Н. Теория цивилизаций от античности до конца XIX века / И.Н. Ионов, В.В. Хачатурян. – СПб.: Алетейя, 2002. – 383 с.
33. Ерасов Б.С. Цивилизации: Универсалии и самобытность / Б.С. Ерасов. – М.: Наука, 2002. – 320 с.
34. Кормич Л. І. Культурологія (історія і теорія світової культури XX ст.): Навч. посіб. – 3-тє вид. / Л.І. Кормич, В.В. Багацький – Харків: Одисей, 2004. – 304 с.
35. Кузык Б.Н. Цивилизации: теория, история, диалог, будущее / Б.Н. Кузык, Ю.В. Яковец. – М.: Институт экономических стратегий, 2006. – 416 с.
36. Рубель В.А. Японська цивілізація: традиційне суспільство і державність / В.А. Рубель. – К.: Аквілон-Прес, 1997. – 256 с.
37. Сравнительное изучение цивилизаций: Хрестоматия.: Учеб. пособие для студентов вузов / Сост., ред. и вступ. ст. Б.С.Ерасов. – М.: Аспект Пресс, 1999. – 356 с.
38. Сравнительное изучение цивилизаций мира (междисциплинарный подход). Сб. статей / Отв. ред. д.и.н. И.Г. Яковенко. – М.: ИВИ РАН, 2000. – 286 с.
39. Востокова А. Страна Восходящего солнца. От древности до наших дней. – Ростов н/Д: Феникс, 2005. — 256 с.
40. Тойнби А. Дж. Цивилизации перед судом истории. Сборник / Пер. с англ. 2-е изд. – М.: Айрис-пресс, 2003. – 592 с.
41. Хантингтон С. Дискуссия вокруг цивилизационной модели: С. Хантингтон отвечает оппонентам / С. Хантингтон // Политические исследования (Полис). – 1994. – № 1. – С. 49-63.
42. Цивилизации: Проблемы глобалистики и глобальной истории. Сборник / Под ред. А.О. Чубарьян. – М.: Наука, 2002. – 239 с.
43. Базилевич В.Д. Формацийний та цивілізаційний підходи до періодизації суспільного розвитку / В.Д. Базилевич / В кн. Економічна теорія: Політекономія. – [Електронний ресурс]. Режим доступу http://pidruchniki.ws/1228112-839914/politekonomiya/ekonomichna_sistema_suspilstva_vidnosini_vlasnosti
44. Вернадский В. И. Биосфера и ноосфера / В.И. Вернадский. – М.: Наука, 1989. – 261 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу // <http://www.spsl.nsc.ru/win/nelbib/vernd/vernadsky.pdf>
45. Дьяконов И.М. Пути истории: От древнейшего человека до наших дней. / И. М. Дьяконов. – М., 1994. – 384 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу // <http://abuss.narod.ru/Biblio/diakonov.pdf>
46. Шостак В.М. Соціо-політичні особливості сучасного українського суспільства Україна в гуманітарних і соціально-економічних вимірах. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції. – Дніпропетровськ, 2016. – С. 64-66.

47. Шостак В.М. Цивілізаційна ідентичність України : соціокультурні традиції та політичні координати Євразійського союзу .Матеріали Всеукраїнської науково- практичної конференції «Ідентичність та політичні інститути». – Ніжин, 2016. – С. 101–106.
48. Шостак В.М. Соціокультурний розвиток людства : Навчально-методичний комплекс з дисципліни . - Луцьк, 2016. - 20 с.
49. Шостак В. М. Соціокультурні процеси сучасної України та проблеми становлення національної церкви Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія Філософські науки. № 13-14 (362-363). 2017. С. 141–145.
50. Шостак В. М. Культурно-моральні цінності еліти в трактуванні В. К. Липинського . Науковий збірник Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку. Рівненський державний гуманітарний університет. Рівне, 2020. Випуск 35. С.50-57.
51. Шостак В.М., Бондарук С.О. Проблеми ідентичності і ролі культури в модернізаційних процесах України та світу. Науково-теоретичний альманах «Грані». Дніпро, 2020. Том 23, №11. С.5-13.
52. Шостак В. М. Нова соціокультурна реальність України та світу: особливості та подальші перспективи. Культурологічна думка. Збірник наукових праць Інституту культурології. Київ, 2021. Том 19, №1. С.117-123.
53. Френсіс Фукуяма. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобальної демократії. Київ. Наш формат. 2019. 607 с.
54. Ніл Фергюсон. Цивілізація. Як Захід став успішним. Київ. Наш формат. 2018. 487 с.
55. Гаврилишин Б. До ефективних суспільств. Дороговкази в майбутнє. Доповідь Римському Клубові. Київ. Пульсари. 2013. 247 с.
56. Дарон Аджемоглу, Джеймс Робінсон. Чому нації занепадають. Походження влади, багатства та бідності. Київ. Наш формат. 2017. 435 с.
57. Ювал Ной Харарі. Людина розумна. Історія людства від минулого до майбутнього. Харків. 2020. 543 с.
58. Павленко Ю.В. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства : навчальний посібник. - Київ : Либідь, 2001. - 360 с.